

Az élettudományi és természettudományi tudományterületek jellemzői

Kamarás Katalin
társelnök, MTA Doktori Tanács

Érintett osztályok

- III. Matematikai Tudományok Osztálya
- IV. Agrártudományok Osztálya
- V. Orvosi Tudományok Osztálya
- VI. Műszaki Tudományok Osztálya
- VII. Kémiai Tudományok Osztálya
- VIII. Biológiai Tudományok Osztálya
- X. Földtudományok Osztálya
- XI. Fizikai Tudományok Osztálya

1825

Néhány szám

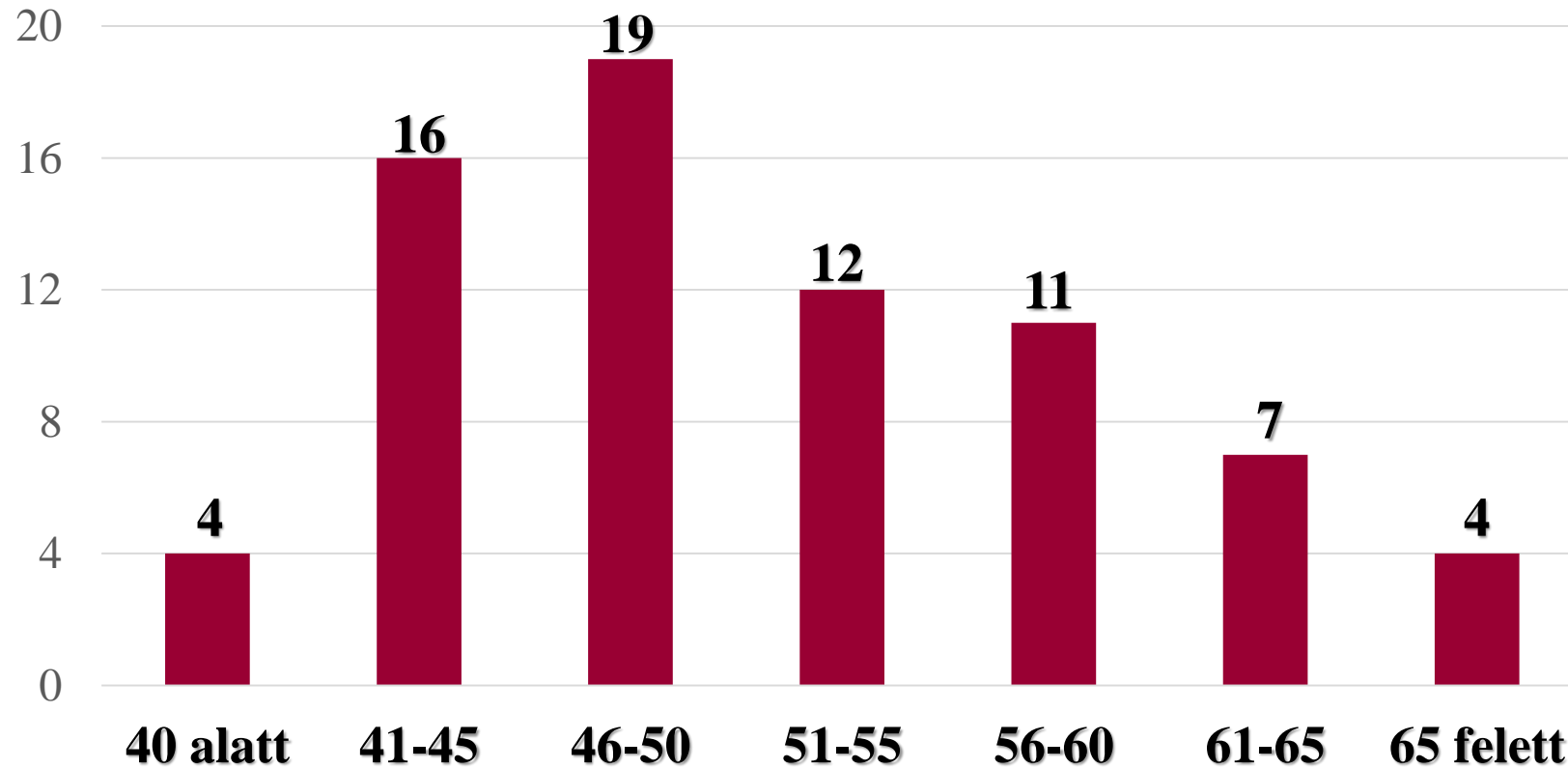
- Az MTA doktora címben részesültek száma 1945, megoszlása a tudományterületek között (2019. december 31-én):
 - 666 élettudományok
 - 726 matematika és természettudományok
- Megoszlás kor szerint (2009 – 2019):
 - 40 év alatt 1-2 osztályonként
 - 40-49 év között 5 – 30 osztályonként
 - (a kora 40-es korosztály nagyon is jelen van!)*

a vizsgált időszakban ezek a számok viszonylag stabilak,
nincs megfigyelhető trend

Az MTA doktora cím megoszlása életkor szerint 2019-ben

(Forrás: Kovács L. Gábor, összes tudományterület)

Minimumkövetelmények

- 8 osztály, ezen belül is különböző tudományterületek
- a követelmények nagyon változatosak:
 - publikációk száma, hatása (IF, idézettség, „effektív idézettség”, szerzősorrend figyelembe vétele)
 - publikációk minősége (legjobb 5 publikáció értékelése előterjesztők által)
 - komplex (generált) mutatók: VI. osztály Q-szám
 - általában MTMT-ből generált „szakterületi táblázat”
 - tudományos közélet: kategóriák szerinti minimum vagy összbenyomás

A minimumkövetelmények teljesítése nem garantálja az eljárásra bocsátást

A különböző követelmények súlyfaktora változó, esetenként helyettesíthetik egymást (pl.: PhD témavezetés IV., V., VIII. Osztályon feltétel, máshol kiváltható egyéb tevékenységgel)

1825

Doktori mű

- Doktori művet háromféle formában lehet benyújtani:
- **a) önállóan készített értekezés,**
- b) közlés alatt álló, vagy a kérelem benyújtása előtt, de legfeljebb 3 évvel korábban megjelent önálló monográfia,
- **c) rövid értekezés, amelyben a kérelmező tömören foglalja össze önálló, valamely jól meghatározott tudományos kérdés megoldásával foglalkozó tudományos dolgozataiban megjelent eredményeit, mellékelve magukat a dolgozatokat.**

A legtöbb élet- és természettudományi területen a tipikus publikálási tevékenység a nemzetközi folyóiratban megjelent cikk. Az elmúlt időszakban több osztály ebbe az irányba módosította a doktori műre vonatkozó követelményeket.

A doktori mű nyelve

- A DSZ 1. § meghatározza, hogy kinek adományozható a cím, és annak milyen feltételei vannak:
a tudományos cím annak adományozható,
 - c) aki hozzájárul az MTA akadémiai törvényben megfogalmazott küldetéséhez és közfeladatainak ellátásához, és amennyiben magyar anyanyelvű, segíti a tudomány magyar nyelven történő művelését;
 - f) tudományos szakterületének mértékadó hazai és nemzetközi körei előtt elismert, jelentős visszhangot kiváltó kiemelkedő tudományos kutatói munkásságot fejt ki;

A két feltétel közti egyensúlyt az osztályok eltérően értelmezik

1825

- **DSZ. 23. §**
- (8) A doktori mű, indokolt esetben, az illetékes osztály előzetes engedélye alapján idegen nyelven is benyújtható. Magyar anyanyelvűeknek az idegen nyelven benyújtott doktori mű mellé csatolni kell a téziszfüzet magyar nyelvű változatát is, ezzel is hozzájárulva a magyar szaknyelv fejlesztéséhez és ápolásához. A teljes pályázati anyag többi részét ugyancsak magyar nyelven kell benyújtani.

Az angol nyelvű beadás lehetséges a IV., VI., a VIII. és a XI. Osztályon, kimondottan javasolhatják a III. Osztályon, nem javasolják a X. Osztályon.

Maradjon? Szűnjön meg? Változzon?

A Magyar Tudományos Akadémia és a Doktori Tanács célja:

A KUTATÓI MINŐSÉG HITELESÍTÉSE
AZ ORSZÁG NEMZETKÖZI SZINTEN IS ELISMERT
KUTATÓI KÖZÖSSÉGE ÁLTAL

(Forrás: Kovács L. Gábor, 2018)

A tudományos kutatás alapvető értékmérője a hozzáértő pályatársak kritikai véleménye.

Minőségbiztosítás:

az MTA testületei kizárólagos döntése, nincs külső ráhatás
ha egyértelmű a követelményrendszer, megmarad a cím rangja

Folyamatos fejlődés: minőségi követelményeket nem lazítva, a formai feltételeket folyamatosan a tudomány fejlődéséhez kell igazítani

Ebben elsőrendű az osztályok szerepe, a köztestületre támaszkodva
(közgyűlési képviselők)